

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги
Давлат бошқаруви академияси

ЖАМИЯТ ВА БОШҚАРУВ

2021
№ 1 (91)

1997 йилдан нашр этилади

Тошкент – 2021

ASLIGA TO'G'RI

Ш. Асеев

ЖАМИЯТ ВА БОШҚАРУВ

Бош муҳаррир:
Бекмуродов А.Ш.

Таҳрир ҳайъати:
Азизов Х.Т.
Алимов Б.Б.
Саттаров С.А.
Хусанов О.Т.
Бекмуродов М.Б.
Раҳимова Д.Н.
Жалилов А.Т.
Юлдашев А.Э.
Хамидулин М.Б.
Ҳайитов Х.С.
Ҳайитов О.Э.
Исламқулов А.Х.
Холов А.Ҳ.
Чўтпўлатов М.Ч.
Қаюмова К.Н.

Таҳририят:
Масъул муҳаррир:
Бахранов Л.Э.

Муҳаррирлар:
Кабулова Д.Б.
Абдуллаева Г.Л.

Мусахҳихлар:
Абдуллаева М.С.
Шорихсиева А.Ф.

Техник муҳаррир:
Юлдашев А.Ж.

Муассис:
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Давлат бошқаруви академияси

Журнал Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Олий аттестация комиссияси томонидан
ижтимоий-иқтисодий фанлар йўналиши бўйича олиб борилаётган
тадқиқотларнинг натижалари асосида
ёзиладиган илмий мақолаларни
нашр этишга тавсия этилган оммавий
ахборот воситалари жумласига
киритилган.

Таҳририят манзили:
100066, Тошкент,
Ислом Каримов кўчаси, 45
Мурожаат учун телефон:
71-232-60-76, 71-232-60-77

E-mail: jurnal95@mail.ru

Буюртма:

ISSN 2181-7340

Журнал Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2013 йил 10 апрелда 0201-сон билан рўйхатга олинган.

Мақолаларда келтирилган иқтибослар, далиллар, рақамлар ва маълумотларнинг аниқлиги учун муаллифлар жавобгар. Журналдан кўчириб босилганда манба кўрсатилиши шарт.

Босишга 14.05.2021 йилда рухсат этилди. Бичими 60x84 1/8. Нашр босма табағи 12.3. Адади 70 нусха. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси босмаҳонасида чоп этилди.

Гувоҳнома №10-3723. 21.06.2016 й. Тошкент, Ислом Каримов кўчаси, 45.

Мундарижа/Содержание/Contents

Ушбу сон мавзуси: Бошқарувнинг ташкилий-ҳуқуқий ва замонавий тенденциялари

Тема выпуска: Организационно-правовые и современные тенденции менеджмента

Issue subject: Organizational legal and modern trends of management

- 5 Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси
- 27 Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигидаги йиғилишлар, учрашув ва ташифлар хроникаси

Маҳалла – жамиятимизнинг ёруғ юзи ва виждони кўзгуси /
Махалля – это светлое лицо нашего общества и зеркало нашей совести /
The makhalla is the bright face of our society and the mirror of our conscience

- 36 Адҳам БЕКМУРОДОВ. Ўзбекистон Республикаси Президентининг стратегик ташаббуси: "маҳаллабай" ишлаш тизими маҳаллаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг самарали механизми сифатида

Бошқарувнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари /
Организационно – правовые основы управления /
Legal bases of management

- 44 Иса ХАМЕДОВ. Развитие организационно-правовых основ борьбы против коррупции в Республике Узбекистан: проблемы и возможности
- 52 Жамшид ИБРОҲИМОВ. Терроризмни оқлаш ва террористик ҳаракатларни содир этишга ундаш учун жиноий жавобгарликни жорий этиш масалалари
- 58 Наргиза НОРҚУЛОВА. Ўзбекистонда одам савдосини бартараф этишнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари
- 64 Қудрат САДУЛЛАЕВ. Фуқаролик жамиятида жисмоний шахснинг шахсий ҳаёти билан боғлиқ ҳуқуқлари таҳлили
- 71 Воҳиджон ТОПИЛДИЕВ. Фуқаролик ҳуқуқи соҳасида ташкилий муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишнинг ўзига хос хусусиятлари

Бошқарувда замонавий тенденциялар /
Современные тенденции в управлении /
Modern trends in management

- 76 Ҳилола УМАРОВА. Давлат-хусусий шериклик ривожланишининг ўзига хослиги: халқаро тажриба
- 83 Жамшид ЮСУПОВ. Ўзбекистонда электрон давлат хизматлари ривожини
- 91 Феруз КУРБАНОВ. Анализ моделей корпоративного управления и возможности их имплементации в Узбекистане
- 99 Шерзодбек ОТАБОЕВ. Ҳокимликларнинг ҳудудларни ривожлантиришдаги фаолияти натижадорлигини баҳолаш мезонларини такомиллаштириш
- 106 Бахтиёр МАМАТКАРИМОВ. Корпоратив бошқарув моделлари тадқиқи ва татбиқи

Замонавий раҳбар кадрлар – давр талаби /
Современные руководящие кадры – требование времени /
Modern leadership personnel – a requirement of the times

- 112 Анвар ЮЛДАШЕВ. Давлат фуқаролик хизматчилари касбий ўсишини бошқариш тизимининг илмий-амалий асослари

- 117 Бектош БЕРДИЕВ. **Профессионал бошқарув кадрларини тайёрлаш: муаммолар ва вазифалар**
122 Иқболжон ОДАШЕВ. **Глобал пандемия даврида юзага келиши мумкин бўлган жамоавий конфликтларни ҳал этишда раҳбар фазилатлари**

Иқтисодий соҳани ривожлантириш истиқболлари /
Перспективы развития экономического сектора /
Perspectives for the development of the economic sector

- 128 Элнорахон МЎМИНОВА. **Миллий иқтисодиёт тармоқларида блокчейн технологияларини қўллаш имкониятлари**
135 Собиржон ҚОЗОҚОВ. **Ислоҳотлар шароитида тадбиркорлик фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг ижтимоий омиллари**
140 Жасур ШАМСИЕВ. **Ёқилғи-энергетика корхоналарини бошқариш тизимидаги ислоҳотлар**
144 Тоштемир БЕРДИЕВ. **Самарали корпоратив бошқарувнинг компаниялар инвестицион жозибадорлигини оширишдаги роли**

Жамият бошқарувини такомиллаштириш масалалари /
Вопросы совершенствования общественного управления /
Issues of improving Public Administration

- 150 Улуғбек АЗИЗОВ, Нуриддин ХОЛИЯРОВ. **Демографик вазият ўзгаришининг ижтимоий-иқтисодий хавфсизликка таъсири**
158 Хуршид МИРЗАҲМЕДОВ. **Ёшларда онлайнлашув маданияти**
163 Шавкат АСАДОВ. **Ўзбекистон Республикасида маҳалла институтини такомиллаштиришнинг устувор йўналишлари**

Бошқарувда рақамли технологиялар /
Цифровые технологии в менеджменте /
Digital technologies in management

- 170 Акбар МАҲМУДОВ, Элёр ПРИМОВ. **Фармацевтика соҳасидаги акциядорлик жамиятлари фаолиятига рақамли бошқарувни жорий этиш масалалари**
176 Абдуҳаким ЮЛДАШЕВ. **ERP-тизими орқали корхонани инновацион бошқариш**
183 Умида АБДУРАҲМОНОВА (СУЛТАНОВА). **Рақамли дипломатияга асосланган халқаро муносабатларни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари**

Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти /
Узбекистан и мировое сообщество/
Uzbekistan and the World Community

- 188 Юлдуз МАХМАСОБИРОВА. **Региональные вопросы в развитии сотрудничества между Узбекистаном и Французской Республикой**
195 Мансур ЮНУСОВ. **Халқаро майдонда Ўзбекистон имижини кенг тарғиб қилиш масалалари**
202 Муроджон МУСТОФАЕВ. **Янги халқаро ташкилотга аъзолик: янги ташаббуслар ва истиқбол**

- 209 Академия ҳаётидан / Из жизни академии / Academy life

Хуршид МИРЗАХМЕДОВ,
Наманган давлат университети
таъин докторанти

ЁШЛАРДА ОНЛАЙНЛАШУВ МАДАНИЯТИ

Кишилик жамияти тараққиётида ахборот ўзига хос кўрсаткич бўлиб, ахборотлашган жамият ижтимоий-маданий даража сифатида ёшлар ҳаётида ўзига хос тарзда намоён бўлмоқда. Натижада, ахборот технологияларининг оммавийлашуви ижтимоий алоқа ва муносабатларнинг янги электрон онлайн усулининг ривожига олиб келди. Шу боисдан, Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев тарбияда масъулият "...авваламбор, ташаббускор ислохотчи бўлиб майдонга чиқадиган, стратегик фикр юритадиган, билимли ва малакали янги авлод кадрларини тарбиялашимиз зарур. Шунинг учун ҳам боғчадан бошлаб олий ўқув юртигача - таълимнинг барча бўғинларини ислох қилишни" таъкидлаган эди [1].

Жамиятимизда рақамли иқтисодиёт ва электрон оммавий ахборот тизимида маълумотларни олиш, сақлаш ва қайта ишлаш имкониятларининг беқиёс ўсиши, фойдаланувчилар учун очиқлиги электрон таълим имкониятларини кенгайтди; иккинчидан, ўқитувчининг мунтазам функцияларининг бир қисми машиналарга ўтказилиб, ахборот-коммуникация технологиялари таълимнинг ажралмас бир қисмига айланди; учинчидан, онлайн таълим таълим фаолияти тижорат-сервиснинг усули сифатида ривожланмоқда [2, 33-50].

Онлайн таълим бутун дунё бўйлаб интернет, веб-порталлар, электрон почта, чат, янги гуруҳ ва матнлар, таълим сервисда компьютер тармоқлари орқали тақдим этилган аудио ва видео конференциялар каби бир қатор технологияларни ўз ичига олади. Бу ўқувчига қулай имконият яратиш билан бирга, унинг турмуш сифатини ҳам ўзгартирмоқда [3, 32-34].

Мамлакатимиз аҳолисининг салмоғида ёшлар улушининг юқорилиги онлайн ҳолатга ўтиш, уларнинг феъл-атвори ва

табиатида янги қадриятларнинг шаклланишига олиб келди. Онлайн алоқа, бир томондан, ёшлар ҳаётини қулайлаштиради, иккинчи томондан, уларнинг онги, тафаккурида ўзгариш ясаши билан мулоқот-муносабатда маърифий медиа омилни долзарб мавзуга айлантиради.

"Онлайн" тушунчаси (инг. online - "тўлқинда", "фаол", "алоқада", "тармоқда", "эфирда", "муносабатда") интернет тармоғига уланган "фаол тармоқ алоқа"си, офлайн эса узилган ёки уланмаган ҳолатини кўрсатади. "Онлайн", одатда, фаолиятнинг шакли маъносида шахснинг интернет фаоллигини ҳам ифода этади [4].

"Онлайн" атамасининг келиб чиқиши одамларнинг ўзаро алоқа ва муносабатини ифода этган "педагог + талаба = визуал муносабат" тизимини ҳосил қилган, яъни томонларнинг бир-бири билан мулоқотга киришувининг онлайн шакли, уйдан чиқмай, жамоадан узилган ёки "бегоналашган"ларга нисбатан офлайн шакл юз берган. Демак, шахснинг жамиятдаги ижтимоий-маданий, маънавий-маърифий муҳитга боғланганлиги онлайн ҳолатини англатади. Тарихий тараққиёт туфайли одамлар алоқа ва муносабатларга муайян восита ва усуллар билан кириша бошлаган. Онлайн хабар ёки маълумотни ўзга шахсга етказиш ҳисобланиб, илк онлайн-алоқа шаҳарга душман ҳужумидан сақланиш учун олов ёқиш орқали амалга оширилган. Ёзув ихтиро этилиши билан ёзма онлайн - муносабат алоқаси ўрнатилган.

Илм-фан, техника тараққиёти телеграф, телефон, радио, телевидение, кейинчалик эса интернет тармоғи билан алоқанинг олий онлайн шаклига имкон яратди. XVII асрда шахс онлайн ҳолатида газета ўқиш зарур бўлса, XX асрнинг бошларида радио ва телевизор томошаси, янги асрда эса

смартфон ва компьютер интернетда онлайн қурилмаси орқали боғланмоқда. Ҳақиқатан ҳам, интернетга кириш имконига эга бўлган ҳар бир киши, ўқувчи, ўзи билмаган нарсаларини ўрганиш учун интернетга киради. Бу одамлар дунё аҳолисининг 60 фоизидан кўпроғини ташкил қилади ва бунда барча қатлам инсонлари иштирок этади [5].

Ахборот тараққиёти туфайли шахс интернет орқали онлайннинг бизнес, таълим, бошқарув, ахборот тарқатиш тизими каби соҳаларда шаклланишини кузатиш мумкин. Хусусан, "онлайн-бизнес", "онлайн-магазин", "онлайн-бозор", "интернет-банкнинг", "онлайн-аптека", "онлайн-психолог", "онлайн-хизмат", "онлайн-тиббиёт", "онлайн-таълим", "онлайн-боғча", "онлайн-мактаб", "онлайн-университет", "онлайн-конференция", "онлайн-кутубхона", "онлайн-жамият", "онлайн-йиртқич", "онлайн-ўйин", "онлайн-спорт", "онлайн-телевидение", "онлайн-радио", "онлайн-маҳалла", "онлайн-қабулхона", "онлайн-ҳукумат", "онлайн-макон", "онлайн-жиноят", "онлайн-мусобақа", "онлайн-меҳнат" сифатида намоён бўлади. "Онлайн" сўзининг "кибер" маъносида ишлатилишини ҳам ёддан чиқармаслик даркор. Чунки "кибер макон", "кибер спорт", "кибер жиноятчилик", "кибер пул", "кибер ҳужум", "кибер қаҳрамон" атамалари ҳам онлайн алоқанинг салбий жиҳатларда кўринишидир.

Пандемия - карантин даври инсоният ҳаётида онлайн тизимига ижобий таъсир этиб, онлайн таълим бизнеснинг алоҳида шакли сифатида ўзининг бозорини ҳосил қилди. Эътироф этиш лозимки, дунёнинг ривожланган давлатлари таълим тизимида ўқув жараёнларни онлайн платформаларда олиб бориши билан бирга, онлайн таълим тизимини миллиардлаб даромад манбаига айлантиришга ҳам улгурди. Онлайн таълим транснационал даражада шаклланиб, дунёнинг бир қатор давлатларининг ёшлари нуфузли олий ўқув юртларининг дипломлари ва сертификатларини олишга эришмоқда [6, 66].

Ўзбекистон Республикаси пандемия шароитида ёшларнинг бандлиги ва таълим ва тарбия муаммоларининг конструктив ечимларини ўз вақтида белгилаб, жаҳон

онлайн тизими тажрибаларини ўзлаштирмоқда. Тажриба ёшларнинг онлайн алоқа ва муносабатларга киришув малакаси катта авлодга нисбатан фаолроқ эканлигини тасдиқлади. Онлайн таълим тизими машғулотининг олдиндан белгиланган тартиби ва аниқлиги, қўйилган вазифаларнинг бажарилиши, электрон назорат мавжудлиги, иштирокчилар мулоқоти учун имкониятларнинг кенглиги натижадорлик омили, қурилма асосида масофали иштирок этиш ҳам талабага қулайлик яратади. Биз мазкур масалада россиялик педагогларнинг илмий тадқиқотларидаги электрон таълим хусусидаги фикрлари, миллий маънавий тарбияда ёндашувлар баҳсли эканлигини эътироф этамиз [7, 114].

"Офлайн" тушунчаси инглизчада: offline - "тармоқдан узилган", "тўлқинда эмас", "фаол эмас", "алоқадан узилган", "эфирдан ташқари", "муносабатни узган" маъноларини англатади. Шахснинг офлайн ҳолатига ёшларнинг ижтимоий уюшмаган жиҳатини мисол келтириш мумкин. Фикримизча, Ёшлар иттифоқининг маълумотларидаги ўқишга киролмаган, жамоат ишларига бефарқ, доимий иш билан банд бўлмаган, ҳуқуқбузарликка мойил ёшларга нисбатан "уюшмаган" таърифи мос келади [8].

Ахборот технологияларининг ривожини электрон алоқалар имкониятларини беқийс кенгайтириб, дунё ахборот майдонида онлайн алоқалар маконини яратди. Натижада, инсон меҳнати тубдан енгил ва қулай шаклда дунёнинг электрон нашр, телевидение, радио эфирларини онлайн (online) орқали ўқиш, эшитиш, кўриш аҳтиёжини тўла қондирмоқда. Шу боис, босма нашрдан электрон нашрга ўтиш қонуний жараёнга айланди. Бу ҳол халқаро миқёсда савдо-саноат, молия-банк, соғлиқни сақлаш ва тиббиёт, таълим-тарбия, спорт фирма ва компаниялари ишлаб чиқаришини онлайн шаклда ташкилини тараққиёт омилига айлантирди. Чунки инсон аҳтиёжининг онлайн ҳолатга ўтиши жаҳон иқтисодининг ижтимоий кўрсаткичига айланиб бўлди.

Ижтимоий онлайнлашув жараёнида ёшларнинг фаоллиги, бир томондан, ҳаётимизга жаҳон ахборот технологияла-

рининг ютуқлари шаклида жаҳон ҳамжамияти билан ҳамқадамликни таъминласа, иккинчи томондан, маънавий-маърифий ҳаётимизда миллий қадрият ва анъаналаримиздан янгича одат ва феъл-атвор "орнамент"ларига ўтишга ҳам олиб келмоқда. Ёшларда ахборотга бўлган муносабатнинг шиддаткорлиги маънавий-маданий қадриятларимизга садоқат, ўзлгимизни сақлаб қолишга эҳтиёжни икки баробар оширмоқда. Ижтимоий тажриба онлайнлашув ёшлар феъл-атворида миллий қадриятларга нисбатан бегоналашув, худбинлашув жараёни ўсишини тасдиқламоқда. Бегоналашув - шахснинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётини қулайлаштиришга интилиш натижасида ўзи учун қадрли бўлган нарса-буюм, жараён, кимсаларга муносабатида маънавий қийматнинг руҳий ўзгалашувида offline ҳолатининг содир бўлиши.

Социологик тадқиқотларда ёшларнинг интернет орқали "Сиз қандай мусиқани ёқтирасиз?" ёки "Сиз қайси хонанда кўшиқларини тинглайсиз?" каби саволларга "Youtube" ижтимоий видео тармоғида Ўзбекистон халқ артисти Шерали Жўраев [9] томонидан ижро этилган "Карвон кўрдим" кўшиғини Sanjaу [10] исмли хонанда COVER шаклда куйлаган кўшиғи қайд этилган. Бу кўшиққа 2 йилда 4 миллиондан ортиқ ёшлар мурожаат қилган.

Замонавий ахборотлашган жамият тараққиётида анъанавийлик билан замонавийлик ўртасидаги зиддиятни кузатиш мумкин. Ўзбек халқининг бой маданий мероси унутилиб, енгил-елпи, осон ҳазм бўладиган санъат маҳсулотларининг ёшлар орасида урф бўлиши илмий жамоатчиликни хавотирга солмоқда. Социологик сўровларда ёшларнинг нафосат истеъмолида асл маҳсулотдан кўра, унинг иккинчи нусхаси ёки қайта ишлаб чиқарилган вариантни маъқул кўришлари аниқланди. "Оммавий маданият" таъсирида миллий қадриятлар, нафис санъат асарлари, ахлоқ ва одобнинг ёшлар ҳаётида қадрсизланиши, боз устига, онлайн-санъатнинг "Kitch-Cover" шаклида нафосатсиз қайта ишланган ҳолда оммага тортиқ қилиниши билан салбий кўриниши тарқалмоқда.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев масаланинг нозиклигини: "Афсуски,

бугун телевидение орқали берилётган баъзи клипларни оила, фарзандлар даврасида томоша қилиб бўлмай қолди. Ҳар бир ҳаракатда ғарбга тақлид сезилиб турадиган, очиқ-сочиқ кийинган ёшларни кўриб, наҳотки шулар ҳам бизнинг фарзандларимиз, бизнинг миллатимиз вакиллари бўлса, деб ўйлаб қоласан киши", дея таъкидлаган [11, 46].

Социологик тадқиқотлар ёшларнинг ҳазил-мутойиба, аския санъати соҳасига қизиқиши, айниқса, "Миллион", "Дизайн", "Браво" жамоаларининг концертларига бўлган мурожаати кўрсаткичларининг юқорилигини кўрсатмоқда. Жумладан, "Браво" жамоаси концерт дастурини Youtube ижтимоий тармоғида 3 кун ичида 1,5 миллиондан ортиқ интернет фойдаланувчиси томоша қилган. Бизнинг таҳлилларимизда мазкур жамоаларга ёшлар орасида қизиқишнинг юқорилиги ҳазил-мутойиба концерт дастурларида бадахлоқлик луқмаларининг бисёрлиги эканлиги аниқланди [12].

Истеъмолчилар жамиятида ёшлар томонидан ҳар қандай ахборотни видео-ролик шаклида Youtube, Tik-Tok, Telegram, Instagram, Facebook каби ижтимоий тармоқларга жойлаш билан шахс дахлсизлиги, инсон, оила, жамият, давлат шаъни ва қадр-қимматига жиддий салбий таъсирини кўриш мумкинлиги қайд этилмоқда. Мисол учун, ёшларнинг ахборот маданиятининг сустилиги эл-юрт тақдирига лоқайдлик, ёшларнинг оилавий қадриятлар тарбиясига эътиборсизлик [13] каби янги ички таҳдидларни келтириб чиқармоқда.

Социологик тадқиқотимиздан келиб чиқиб, ёшларда миллий маънавият ва қадриятлардан узоқлашиш, бегоналанишнинг олдини олиш мақсадида қуйидаги ижтимоий-амалий таклифларни тақдим этамиз:

- ёшларда китобхонлик ва мутолаа маданиятини ривожлантириш;

- ёшларда спортни томоша қилишдан кўра, спорт билан шуғулланиш маданиятини ривожлантириш;

- ёшларни ижтимоий тармоқдаги фаолиятини "оммавий маданият"га олиб келадиган хатти-ҳаракатлардан, терроризм ва диний экстремизм, сепаратизм, фундаментализм, вандализм, зўравонлик ва шафқатсизлик ғояларидан ҳимоя қилиш лозим;

- ўқувчи-талабалар учун фан-манба, аудио-театр, аудио-китоб каналларини ташкил қилиш билан ижтимоий тармоқлардаги ёшлар фаолиятини унумли қилиш;
- онлайн мактаб ва онлайн университетларни ташкил этиш орқали зиёлилар қатлами демографиясининг ўсишига олиб келиш;
- ёшларда онлайн-тадбиркорликни шакллантириш;
- бола-она-ватанпарварлик дастурини ривожлантириш лозим.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, глобаллашув шароитида ахборот технологияларининг ижтимоий маданият, яъни ёшларнинг медиамаданияти сифатида шаклланиши таълим ва тарбия соҳасида ахлоқий тарбияга эътиборни талаб этади. Ёшлар ўзаро бевосита муносабатида нафосат ва фаросат қанчалик муҳим бўлса, алоқаларнинг "онлайн-одоб", "онлайн-ахлоқ", "онлайн-фазилат" шаклида ёшларнинг маънавиятида медиа тарбиясини талаб этмоқда. Бу масала онлайн қарамлик, онлайн қуликнинг (синдроми) олдини олиш учун онлайн феъл-атворда миллий анъана, онлайн тил каби саводхонлик маърифатини шакллантиришга чақиради.

Масофали таълим, электрон ўқув машғулоти, электрон курсларнинг моҳият ва мазмунида таълим субъекти ва объектининг бир линияда онлайн шаклда илм-фан, билим бериши анъанавий жонли бевосита учрашув, аудитория машғулотига тенг бўлмаса-да, лекин ёшларда қизиқиш уйғотиши билан онлайн тарбияси илмий-услубий асосларини яратиш зурурияти туғилди. Онлайн таълим ва тарбия ўқиётган ёшлар учун ўқув жараёнига интернет қурилмаси орқали белгиланган вақтда хоҳлаган жойдан кириш мумкинлиги, машғулотларни ёзиб олиш, платформага ўзи учун қулай вақтларда кириб, керакли маълумотларни олиш, ўқув-услубий маълумотлар имкониятларини яратади. Онлайн таълим-тарбия ўзининг бошланғич босқичида ёшларни ахборот майдонига кириб бориш жараёни кетмоқда. Бу жараёнда ёшларни "ялтироқ қадрият", енгил-елпи санъатдан ихоталаш учун миллий-маънавий бой меросимиз, миллатнинг юксак нафосати дурдоналари билан таништиришга эҳтиёж мавжуд. Онлайн учрашувлар

тажрибасини қўллаган ҳолда ёшларни қизиқтирган саволларга ўз вақтида жавоб бериш, уларни ижодий фикрлашга чорловчи кўрсатув ва миллий сайтларни ишга солиш вақти келди.

Биз онлайн таълим ва тарбия савиясини янада натижадор бўлишини таъминлаш учун миллий алоқа восита ва қурилмаларида талаба-ёшларнинг ўқув платформаларига кириши ва ундан фойдаланишида имтиёзлар бериш мақсадга мувофиқ, деб ўйлаймиз.

Жамиятимизда соғлом фикр, соғлом куч устуворлигида ёшларни ахборотнинг зарarli таъсирларидан асраш, уларни ҳар томонлама халқимизнинг муносиб фарзанди бўлиб, юртимиз доврўғини яна дунёга танитиши учун таълим соҳаси вакиллари-нинг маънавий-маърифий ишлар ҳал қилувчи ҳаёт-мамонт омилига айланмоқда [14, 229].

Манба ва адабиётлар

1. *Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. // Халқ сўзи, 2020 йил 30 декабрь.*
2. *Лубский А.В., Ковалев В. В. От "онлайнизации" высшей школы к онлайн-образованию//Гумантарий Юга России, журнал. 2020. Том 9. (42) №2, - С. 33-50. DOI: <https://doi.org/10.18522/2227-8656.2020.2.2>.*
3. *Indira Dhull, MS. Sakshi. Online learning \\ International Education & Research Journal. Volume: 3, Issue: 8, Aug 2017. pp. 32-34.*
4. *Онлайн и офлайн. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Онлайн_и_офлайн (кўрилган муддати: 15.01.2021)*
5. *Kirk St. Amant. Afterword: Re-Mapping the Global Context for Online Education. URL: https://www.researchgate.net/publication/348394247_Afterword_Re-Mapping_the_Global_Context_for_Online_Education (кўрилган муддати: 15.01.2021). DOI: 10.37514/PRA-B.2021.1145.3.2.*
6. *Соловьев А.В., Меншикова А.А. Электронное обучение: в векторе развития // Высшее образование в России. 2015. № 11. - С. 66-73*
7. *Андреев А.А. Педагогика в информационном обществе, или электронная педагогика // Высшее образование в России. 2011. № 11. - С.113-117.*

8. Ёшлар иттифоқи "уюлмаган ёшлар" терминига изоҳ берди//URL: <https://kun.uz/10463916> (кўрилган мuddати: 23.12.2020).

9. *Sherali Jo'raev-Karvon* (Шерали Жўраев-Карвон)//URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3xGMWicFGZw> (кўрилган мuddати: 29.10.2020).

10. *Sanjay - Karvon*, Санджей Карвон (Official Clip) // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1b53rKt8meM> (кўрилган мuddати: 29.10.2020)

11. Мирзиёев Ш. М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. - Т.: "Ўзбекистон", 2017. - 592 б.

12. BRAVO JAMOASI KONSERT DASTURI 2019\\URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6Qu8IrumoiE> (кўрилган мuddати: 29.10.2020).

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш ва соҳани ривожлантиришни янги босқичга кўтариш тўғрисида"ги ПҚ-3160-сонли қарори. 28.07.2017. www.lex.uz

14. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2- жилд. - Т.: "Ўзбекистон" НМИУ, 2018. - 229 б.

Ёшларда онлайнлашув маданияти

Хуршид Мирзахмедов,
Наманган давлат университети
таянч докторанти

Аннотация: мақола Ўзбекистонда ёшларнинг турмуш тарзи, таълим ва тарбиясига сиёсатнинг устувор соҳаси деб қаралаётгани, айниқса, пандемия туфайли онлайн ҳолати ёшлар феъл-атворида янги қадриятларни шакллантириш масалаларига бағишланган. Муаллиф мақолада онлайн таълим ва тарбия савиясини янада натижадор бўлишини таъминлашда миллий интернет восита ва қурилмаларида ёшларнинг онлайнлашув маданияти шаклланишини алоҳида ижтимоий ҳодиса сифатида талқин этган.

Калит сўзлар: ёшлар, онлайн, глобаллашув, ахборот, янги одат ва тарбия, маданият, эҳтиёж, маънавият, миллий қадриятлар.

Культура онлайнизации у молодёжи

Хуршид Мирзахмедов,
базовый докторант Наманганского
государственного университета

Аннотация: статья посвящена анализу формирования новых ценностей нравственности в период пандемии с переходом на дистанционное образование в контексте государственной политики молодежи как приоритет образования и воспитания. В этой связи автор анализирует воспитание онлайн-культуры молодежи как социальное явление, влияющее на обеспечение результативности дистанционного онлайн-обучения и воспитания молодежи.

Ключевые слова: молодежь, интернет, глобализация, информация, новые привычки и воспитание, культура, потребность, духовность, национальные ценности.

Online culture in young people

Khurshid Mirzakhmedov,
basic doctoral student
Namangan State University

Abstract: the article analyzes the formation of new values of morality during the pandemic by the transition of distance education in the context of the state policy of youth as a priority of education and upbringing. In this regard, a scientific study of the essence of the category, its specific social features "Online" is required. There was a problem of creating a moral culture to preserve the quality of education with no painful adaptation of young people in distance education.

The scientific community is concerned that frivolous, meaningless art products are being popularized among young people, and the rich spiritual heritage of the Uzbek people remains out of sight. In this regard, the author analyzes the formation of online culture of young people as a social phenomenon that affects the effectiveness of online distance learning and youth education.

Keywords: youth, the internet, globalization, information, new habits and education, culture, need, spirituality, national values.